

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

15 décembre 2011

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code pénal
en vue d'instaurer
le dol spécial du "mariage forcé"
en matière de traite des êtres humains**

(déposée par Mme Karin Temmerman)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

15 december 2011

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Strafwetboek
met het oog op het invoeren
van het bijzonder opzet "gedwongen huwelijk"
inzake mensenhandel**

(ingedien door mevrouw Karin Temmerman)

RÉSUMÉ

Cette proposition de loi instaure dans la loi pénale un nouveau dol spécial afin que l'acte de recruter, de transporter ou de transférer une personne en vue d'un mariage forcé puisse également être qualifié de traite des êtres humains et poursuivi comme tel.

La proposition prévoit en outre que cette forme de traite des êtres humains ne suppose pas nécessairement l'existence d'une filière.

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel voert in de strafwet een nieuw bijzonder opzet in, zodat het werven, vervoeren of overbrengen van een persoon met het oog op een gedwongen huwelijk als mensenhandel kan worden vervolgd.

Het voorstel bepaalt bovendien dat er geen netwerk vereist om te kunnen spreken van deze vorm van mensenhandel.

N-VA	:	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>
PS	:	<i>Parti Socialiste</i>
MR	:	<i>Mouvement Réformateur</i>
CD&V	:	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
sp.a	:	<i>socialistische partij anders</i>
Ecolo-Groen!	:	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales — Groen</i>
Open Vld	:	<i>Open Vlaamse liberalen en democraten</i>
VB	:	<i>Vlaams Belang</i>
cdH	:	<i>centre démocrate Humaniste</i>
LDD	:	<i>Lijst Dedecker</i>
INDEP-ONAFH	:	<i>Indépendant - Onafhankelijk</i>
<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i>		
DOC 53 0000/000:	<i>Document parlementaire de la 53e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>	<i>Parlementair document van de 53e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
QRVA:	<i>Questions et Réponses écrites</i>	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
CRIV:	<i>Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)</i>	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)</i>
CRABV:	<i>Compte Rendu Analytique (couverture bleue)</i>	<i>Beknopt Verslag (blauwe kaft)</i>
CRIV:	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)</i>	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het verdaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)</i>
(PLEN:	<i>(PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)</i>	<i>(PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)</i>
PLEN:	<i>Séance plénière</i>	<i>Plenum</i>
COM:	<i>Réunion de commission</i>	<i>Commissievergadering</i>
MOT:	<i>Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)</i>	<i>Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)</i>
<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties:</i>		
DOC 53 0000/000:	<i>Parlementair document van de 53e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>	<i>Parlementair document van de 53^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
QRVA:	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
CRIV:	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)</i>	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)</i>
CRABV:	<i>Beknopt Verslag (blauwe kaft)</i>	<i>Beknopt Verslag (blauwe kaft)</i>
CRIV:	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het verdaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)</i>	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het verdaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)</i>
(PLEN:	<i>(PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)</i>	<i>(PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)</i>
PLEN:	<i>Plenum</i>	<i>Plenum</i>
COM:	<i>Commissievergadering</i>	<i>Commissievergadering</i>
MOT:	<i>Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)</i>	<i>Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)</i>

<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>	<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>
<i>Commandes:</i> <i>Place de la Nation 2</i> <i>1008 Bruxelles</i> <i>Tél.: 02/ 549 81 60</i> <i>Fax: 02/549 82 74</i> <i>www.lachambre.be</i> <i>e-mail: publications@lachambre.be</i>	<i>Bestellingen:</i> <i>Natieplein 2</i> <i>1008 Brussel</i> <i>Tel.: 02/ 549 81 60</i> <i>Fax: 02/549 82 74</i> <i>www.dekamer.be</i> <i>e-mail: publicaties@dekamer.be</i>

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Les mariages forcés constituent une forme très spécifique mais néanmoins extrêmement importante de la problématique globale de la traite des êtres humains. Plusieurs instances spécialisées ont attiré l'attention sur cet aspect complexe et sensible du phénomène. Ainsi, dans son rapport annuel 2010 (p. 16 et 133), le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme demande que le problème de la traite des êtres humains soit un point d'attention prioritaire et recommande instamment d'instaurer de nouvelles formes de dol spécial pour des agissements réunissant les éléments constitutifs de l'infraction de traite des êtres humains. Cette recommandation s'inscrit parfaitement dans la ligne de la nouvelle directive européenne 2011/36/UE du Parlement européen et du Conseil concernant la prévention de la traite des êtres humains et la lutte contre ce phénomène ainsi que la protection des victimes, qui remplace la décision-cadre 2002/629/JAI du Conseil.

Dans cette directive, il est précisé explicitement au point 11 des considérants que la définition de l'expression "exploitation d'activités criminelles" englobe aussi les comportements tels que l'"adoption illégale" et les "mariages forcés".

Le dol spécial du mariage forcé doit faire l'objet d'une attention particulière dans ce contexte. Actuellement, la loi prévoit que la qualification de "traite des êtres humains" nécessite impérativement que les trois éléments suivants soient réunis: (1) un acte (recruter, transporter, transférer, héberger, accueillir une personne, passer ou transférer le contrôle exercé sur elle), (2) une personne (la nationalité et/ou le titre de séjour de la victime potentielle étant indifférents) et (3) un dol spécial. À cet égard, il n'est pas absolument indispensable que ce dol spécial se soit concrétisé.

Jusqu'à présent, la loi (l'article 433*quinquies* du Code pénal) prévoit cinq cas spécifiques: (1) l'exploitation sexuelle, (2) l'exploitation économique, (3) l'exploitation de la mendicité, (4) l'exploitation de personnes en vue de leur prélever des organes ou des tissus et (5) l'exploitation de personnes en vue de leur faire commettre un crime ou un délit.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Gedwongen huwelijken vormen een zeer specifiek maar uiterst relevant aspect binnen de ruimere problematiek van de mensenhandel. Diverse gespecialiseerde instanties vestigden de aandacht op dit gevoelige en complexe onderdeel. Zo vraagt het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding, in een recent rapport prioriteit en adviseert met kracht om nieuwe vormen van bijzonder opzet op te nemen, wanneer de verschillende constitutieve elementen van mensenhandel voorhanden zijn (rapport 2010: blz. 16 en 136). Dit advies sluit naadloos aan bij de nieuwe Europese richtlijn inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers (Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad), die het eerdere kaderbesluit 2002/629/JBZ van de Raad vervangt.

Overweging 11 van deze richtlijn stelt explicet dat uitbuiting ook de handelswijzen "illegale adoptie" of "gedwongen huwelijken" omvat.

In deze context vraagt het bijzonder opzet van de gedwongen huwelijken een bijzondere aandacht. De huidige wet stipuleert dat de verplichte en gezamenlijke aanwezigheid van drie elementen om van mensenhandel te kunnen spreken, zijnde (1) een handeling (werving, vervoer, overbrenging, huisvesting, opvang, wisseling of overdracht van controle), (2) een persoon (onder dat nationaliteit en/of verblijfstitel van het potentiële slachtoffer een rol spelen) en (3) een bijzonder opzet. Daarbij is het niet noodzakelijk dat dit bijzonder opzet ook daadwerkelijk werd verwezenlijkt.

Tot zover voorziet de wet (artikel 433*quinquies* van het Strafwetboek) in vijf doelstellingen, namelijk (1) seksuele exploitatie, (2) economische exploitatie, (3) exploitatie van bedelarij, (4) exploitatie van personen met het oog op het wegnemen van organen of weefsels en (5) exploitatie van personen om deze personen een misdaad of wanbedrijf te doen plegen.

Il semble que le mariage forcé ne relève pas de l'une des possibilités de dol spécial énumérées ci-dessus; il échappe donc au champ d'application de l'article 433*quinquies* du Code pénal. La stricte application du principe de légalité dans le droit pénal requiert dès lors que le dol spécial des mariages forcés soit également prévu de manière explicite.

L'article 391*sexies* du Code pénal dispose que toute personne qui, par des violences ou des menaces, aura contraint quelqu'un à contracter un mariage, sera punie d'un emprisonnement d'un mois à deux ans ou d'une amende de cent à cinq cents euros. La tentative est punie d'un emprisonnement de quinze jours à un an ou d'une amende de cinquante à deux cent cinquante euros.

La présente proposition de loi introduit un nouveau dol spécial afin que l'acte de recruter, de transporter, de transférer, etc., une personne en vue d'un mariage forcé puisse également être qualifié de traite des êtres humains. En outre, la proposition prévoit explicitement que le fait de commettre soi-même l'infraction visée à l'article 391*sexies* mais aussi le fait d'en permettre la commission relèvent de la traite des êtres humains. Il ne faut donc pas nécessairement qu'il y ait une filière pour que l'on puisse qualifier cette forme d'exploitation de traite des êtres humains.

Het gedwongen huwelijk lijkt niet te ressorteren onder één van de opgesomde mogelijkheden van bijzonder opzet en ontsnapt zo aan het toepassingsgebied van artikel 433*quinquies* van het Strafwetboek. De strikte toepassing van het legaliteitsprincipe in het strafrecht maakt het daarom noodzakelijk om ook een bijzonder opzet aangaande schijnhuwelijken explicet op te nemen.

Artikel 391*sexies* van het Strafwetboek stelt dat iemand die door geweld of bedreiging een huwelijk dwingt aan te gaan, wordt bestraft met een gevangenisstraf van een maand tot twee jaar of met een geldboete van honderd euro tot vijfhonderd euro. De poging hiertoe wordt gestraft met een gevangenisstraf van vijftien dagen tot een jaar of met een geldboete van vijftig euro tot tweehonderd vijftig euro.

Dit wetsvoorstel voert een nieuw bijzonder opzet in, zodat de werving, vervoer, overbrenging, ... van een persoon met het oog op een gedwongen huwelijk ook als mensenhandel kan worden beschouwd. Het voorstel bepaalt bovendien uitdrukkelijk dat er sprake is van mensenhandel zowel indien men het misdrijf bedoeld in artikel 391*sexies* zelf pleegt als indien men het laat plegen. Er is dus geen netwerk vereist om te kunnen spreken van deze vorm van mensenhandel.

Karin TEMMERMAN (sp.a)

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 433*quinquies*, § 1er, alinéa 1er, du Code pénal, inséré par la loi du 10 août 2005, est complété par un 6° rédigé comme suit:

"6° de commettre contre cette personne l'infraction prévue à l'article 391*sexies* ou d'en permettre la commission."

29 novembre 2011

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 433*quinquies*, § 1, eerste lid, van het Straf-wetboek, ingevoegd bij de wet van 10 augustus 2005, wordt aangevuld met een 6°, luidende:

"6° ten aanzien van deze persoon het misdrijf te plegen of te laten plegen, bedoeld in artikel 391*sexies*."

29 november 2011

Karin TEMMERMAN (sp.a)